

نقش مدرسه و معلمان در کاهش آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان در بستر سند تحول

نهدت شیخعلی^۱

^۱ کارشناس ارشد رشته زبان و ادبیات عربی، دبیر عربی استان زنجان، منطقه زنجانرود (نویسنده مسئول)

چکیده

بررسی رفتارهای پرخطر که پیامدهایی ناگوار برای زندگی، سلامتی و رشد روانی و اجتماعی نوجوان به همراه می‌آورند، دارای اهمیت است. برخی از این پیامدها عبارت‌اند از: بیماری‌های روانی مانند افسردگی (گلدستین، والتون، کانینگهام، تروربیچ و میو، ۲۰۰۷)، ایدز و بیماری‌های جنسی (مارکوییز و گالبن، ۲۰۰۴)، انگیزه پایین تحصیلی و شکست تحصیلی (جنیس، ۲۰۰۲) و درگیری در جرائم گوناگون. مصرف مواد مخدر، خشونت و رفتارهای جنسی عامل بسیاری از مرگ و میرهای سنین نوجوانی و اوایل بزرگسالی محسوب می‌شوند (لیندربرگ، بوگس و ویلیامز، ۲۰۰۰). گازمن و بوش (۲۰۰۷) نیز چند عامل را که نوجوانان را مستعد رفتارهای پرخطر می‌سازد، شناسایی کرده‌اند: در سطح فردی، کسانی که از توانایی‌ها آگاهی ندارند، کسانی که عزت نفس پایینی دارند، کسانی که در گروه‌های منفی همسالان عضویت دارند، و کسانی که تعهد مدرسه‌ای ضعیفی دارند. عوامل دیگری مانند ارتباط والد - فرزند ضعیف، نظارت والدینی ضعیف (مانند والدینی که از محل نوجوانان خود بی‌خبرند) و فقدان حمایت خانوادگی نیز مطرح هستند. شگفت‌انگیز نیست، وقتی والدین خودشان به رفتارهای پرخطر اشتغال دارند، نوجوانان نیز به رفتارهای پرخطر دست بزنند. با وجود جو مدرسه‌ای ضعیف، وضعیت اقتصادی - اجتماعی ضعیف، و فقدان یا ضعف روابط اجتماعی، نوجوانان بی‌سرپرست در خطر بیشتری برای داشتن رفتارهای منفی هستند. جلوگیری از علل و عوامل و بروز این آسیب‌ها به برنامه‌ریزی نهادهای مرتبط با کودکان و نوجوانان در آموزش و پرورش نیاز دارد. تدوین پیش‌نویس سند پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی دانش‌آموزان شاید با همین احساس مسئولیت شکل گرفت. یکی از راه‌های پیش‌بینی شده در این سند آموزش اصول مهارت‌های زندگی در مدرسه و توسط معلمان است. بیشتر تحقیقات حاکی از آن هستند که آگاهی از مهارت‌های زندگی و آموزش آن در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی نقش مهمی دارد. این مقاله سعی دارد که به نقش آموزش و پرورش و مدارس و معلمان در کاهش آسیب‌های اجتماعی بپردازد. لذا به بیان آسیب‌های اجتماعی و سپس به نقش مدارس در کاهش این آسیب‌ها خواهیم پرداخت.

واژه‌های کلیدی: آسیب‌های اجتماعی، سند تحول، مدرسه